

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук

Силабус навчальної дисципліни
«Українська національна ідея»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити. Семестр: 2. 1 рік навчання.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра суспільних наук Одеса, вул. Ольгіївська, 13
Викладач(-і)	К.політ.н., доцент Микола Кулачинський К.і.н., доцент Тетяна Подкупко-Дячкова К.і.н., доцент Олена Уварова
Контактна інформація	Е-mail: kafedra_11@ukr.net Консультації: з 14.00 до 16.00 щочетверга, з 10.00 до 14.00 щосуботи

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Пререквізити: ґрунтується на отриманих під час навчання у середній загальноосвітній школі базових знаннях із мистецтва, художньої культури, історії України та всесвітньої історії.

Постреквізити: закладає основи вивчення здобувачами основ психології, ментальності, націології.

Мета – опанування здобувачем вищої освіти знань і формування компетентностей в галузі суспільних наук; отримання сучасної науково обґрунтованої інформації щодо пошуків української національної ідеї в контексті розвитку світової державної, політичної думки та філософії; засвоєння

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук

знань із галузі націології та історії політичної думки, особливостей державотворення на різних історичних етапах, періодах самостійної державності, так і в часи входження українських земель до складу інших держав; вироблення практичних умінь і навичок аналізу ідей та думок в сфері пошуку національної ідеї, ідентифікації та самоідентифікації; вироблення високих суспільних, державних, гуманістичних, духовно-культурних ідеалів, морально-етичних та естетичних критеріїв і принципів життєдіяльності.

Завдання:

- ознайомитися з витоками та основними етапами розвитку української та світової політичної думки, націології;
- засвоїти суть, основні проблеми формування і вираження української національної ідеї;
- навчитися практично використовувати набуті знання.

Очікувані результати

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- передумови та джерела виникнення, основні етапи розвитку української національної ідеї;
- особливості та умови розвитку політичної думки, культурних особливостей в різні періоди незалежності, самостійності, а також часи входження українських земель до складу інших держав;
- роль і місце національної ідеї в державотворенні, в житті професіонала та людини;
- основні напрямки історичної та сучасної політичної думки; провідні риси, етапи та різновиди націотворення;

уміти:

- практично використовувати засвоєні теоретичні знання;
- застосовувати науковий підхід до аналізу ідей та напрямків націотворення;
- виявляти рівень і повноту втілення іміджевої ідеї;
- аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання. Дисципліна буде викладатися у формі семінарських занять (30 год.) і організації самостійної роботи студентів (60 год.). Консультації – індивідуальні.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук

При проведенні семінарських занять використовуються *методи навчання*: словесні, наочні, практичні; пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький; самостійної роботи здобувачів з осмислення й засвоєння нового матеріалу роботи із застосування знань на практиці та вироблення вмій і навичок, методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; стимулювання й мотивація навчання, контролю, самоконтролю.

Зміст навчальної дисципліни

- Тема 1. Предмет дослідження української національної ідеї.
- Тема 2. Виникнення української націології та періоди її розвитку.
- Тема 3. Проблема визначення сутності нації та націоналізму: український та європейський контексти
- Тема 4. Національні аспекти утворення Русі-України та ідеологія державного будівництва (V-X ст.)
- Тема 5. Формування політичної думки та національної ідеї в княжу добу XII – XIII ст.
- Тема 6. Політико-національні наслідки феодального дроблення Русі-України (XI – XII ст.) Галицько-Волинська держава.
- Тема 7. Розвиток суспільно-політичної думки в Литовсько-Польську добу.
- Тема 8. Вітчизняні політичні ідеї епохи Відродження.
- Тема 9. Українська національна революція середини XVII століття і становлення української національної ідеї.
- Тема 10. Національна ідея Козацько-Гетьманської держави.
- Тема 11. Ліквідація української державності наприкінці XVIII ст. та національно-державницька ідея.
- Тема 12. Потенціал Українського національного відродження першої половини XIX ст.
- Тема 13. Розвиток думки про українську національну ідею у другій половині XIX ст.
- Тема 14. Суспільно-політичні погляди у другій половині XIX ст.
- Тема 15. Посилення національного руху в Західноукраїнських землях на початку XIX століття
- Тема 16. Національна ідея за часів Української революції на початку XX ст.
- Тема 17. Політичні режими на українських землях у 20-30-ті роки XX ст.
- Тема 18. Концепції та ідеї основних напрямів української думки міжвоєнного періоду.
- Тема 19. Суспільно-політичні погляди українських дисидентів
- Тема 20. Розбудова Української незалежної держави і національна ідея
- Тема 21. Сучасне формулювання національної ідеї в Україні.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра суспільних наук

Перелік рекомендованої літератури

Основна література:

1. Історія політичної думки України: підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми; [І. Вдовичин, І. Вільчинська, Є. Перегуда та ін.]. – Львів: Новий Світ-2000, 2017. – 632 с.
2. Вовканич С. Українська національна ідея та основи державотворення. Публіцистика : твори : у 2 т. / Степан Вовканич. Львів : Сполом, 2021. Т. 2 : [наук.-публіцист. ст. та інтерв'ю 2010-2019 рр.] / [упоряд. З. Вовканич ; передм. Ф. Сисин]. 2021. 574 с.
3. Цивілізаційна ідентичність українства: історія і сучасність / авт. кол.: О. Рафальський (керівник), Я. Калакура (науковий редактор), О. Калакура, М. Юрій. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 512 с.

Допоміжна література:

4. Євсєєва Г. Державна мовна політика та українська національна ідея : монографія / Г. П. Євсєєва ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр. Д. : ДРІДУ НАДУ, 2010. 335 с.
5. Іванов В. М. Історія держави і права України: Підручник. К. : МАУП, 2007. 552 с.
6. Іванова Л. Г. Національна ідея в українській суспільно-політичній думці (І половина ХІХ століття) : навч. посіб. ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ін-т іст. освіти, Каф. історії України. - К., 2010. - 172 с.
7. Іванова Л. Національна ідентичність і державницька ідея в Україні (остання чверть ХVІІІ - 60-і рр. ХІХ ст.) : іст. розвідки. Київ : Дніпро, 2017. 365 с..
8. Кожевніков В. Яка національна ідея українців. Що таке український націоналізм. Хто такі українські націоналісти. 5-те вид., допов. Київ : Юстон, 2018. 67 с.
9. Подкупко Т.Л. Духовна складова геополітичної думки творів Юрія Липи // Дев'яті Липівські читання: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (11-12 травня 2018 р.) / упоряд. С.В.Кучеренко. – Полтава: ПУЕТ, 2018. – С. 48-53.
10. Сенік Л. Національна ідея: від "Руської трійці" до вісниківства : монографія / Любомир Сенік ; [відп. ред. П. В. Шкраб'юк] ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Ін-т літературознав. студій ЛНУ ім. І. Франка. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. 215 с.
11. Тисяча років української суспільно-політичної думки: у 9-ти т. К., 2001.

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.litopys.org.ua/>
2. <http://www.izbornyk.org.ua/>

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук

ОЦІНЮВАННЯ

До контрольних заходів належить *поточний контроль*. Поточна навчальна діяльність здобувачів контролюється на семінарських заняттях. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки здобувачів: усне опитування; тестові завдання; написання наукових повідомлень. Поточне оцінювання студентів відбувається на кожному семінарському занятті (повинно бути опитано не менше 30 % студентів). Поточна навчальна діяльність здобувача оцінюється за 4-бальною (традиційною) шкалою: “5”, “4”, “3”, “2”.

Критерії оцінки знань здобувачів під час семінарських занять:

- оцінка «відмінно» виставляється здобувачу вищої освіти, який систематично працював протягом семестру, показав під час екзамену різнобічні та глибокі знання програмного матеріалу, вміє успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань; рівень компетентності – високий (творчий);
- оцінка «добре» виставляється здобувачу вищої освіти, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їхнього самостійного оновлення та поновлення у ході подальшого навчання та професійної діяльності; рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний);
- оцінка «задовільно» виставляється здобувачу вищої освіти, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі помилки у відповідях на іспиті й при виконанні іспитових завдань, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок під керівництвом науково-педагогічного працівника; рівень компетентності – середній (репродуктивний);
- оцінка «незадовільно» виставляється здобувачу вищої освіти, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи; рівень компетентності – низький (рецептивнопродуктивний).

Робоча програма курсу передбачає виконання за бажанням здобувача *індивідуальної самостійної роботи здобувача (ІСР)*: 1) виступ здобувача із

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук

самостійно підготовленою доповіддю на кафедральному турі щорічної університетської наукової конференції. 2) захист реферату на семінарському занятті. 3) виготовлення навчальних засобів (наочні засоби - мапи, презентації, стенди тощо). Оцінка за індивідуальне завдання нараховується здобувачеві лише за умов успішного його виконання та захисту. Оцінка додається до поточної успішності. Тематика індивідуального завдання може бути запропонована викладачем або здобувачем.

Робоча програма курсу передбачає виконання за бажанням здобувача *індивідуальної самостійної роботи здобувача (ІСРЗ)*: 1) виступ здобувача із самостійно підготовленою доповіддю на кафедральному турі щорічної університетської наукової конференції. 2) захист реферату на семінарському занятті. 3) виготовлення навчальних засобів (наочні засоби - мапи, презентації, стенди тощо). Оцінка за індивідуальне завдання нараховується здобувачу лише за умов успішного його виконання та захисту. Оцінка додається до поточної успішності. Тематика індивідуального завдання може бути запропонована викладачем або здобувачем.

Підсумковий контроль не передбачено програмою.

Як результат вивчення даної дисципліни здобувач отримує «залик», який виставляється на підставі поточної навчальної діяльності здобувача за умов: відсутності пропусків занять або вчасного їхнього відпрацювання, середнього балу за поточну навчальну діяльність не менше 3,00. Залик виставляється у кінці вивчення дисципліни на підставі поточних оцінок у вигляді середнього балу (тобто середнє арифметичне всіх отриманих оцінок за традиційною шкалою, округлене до 2 (двох) знаків після коми). Отримане середнє арифметичне з дисципліни дозволяє здійснити конвертацію в оцінку за 200-бальною шкалою для подальшого ранжування за рейтинговою шкалою (ECTS). Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, здобувачі оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота здобувача, яка передбачена в програмі, контролюється і оцінюється при поточному контролі.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання відповідає загальним правилам в ОНМедУ. Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу. Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань. Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: зниження результатів оцінювання; повторне проходження оцінювання.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Форма одягу: медичний халат.

Обладнання: зошит, ручка.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету.